

Ympäristöministeriö
Anu.Karjalainen@ym.fi
kirjaamo@ym.fi

Viitteenne: VN/5985/2019

Tietosuojavaltuutetun lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi asumisoikeusasunnoista sekä vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain muuttamisesta

Tietosuojavaltuutetulta on pyydetty näkökantaa hallituksen esityksen valmisteluun tietosuoja sääntelyn näkökulmasta. Kiitän mahdollisuudesta lausua asiassa.

Henkilötietojen käsittelyyn liittyviä huomioita

Kiinnitän huomiota siihen, mitä tietosuojalain 29 §:ssä säädetään henkilötunnuksen käsittelyn edellytyksistä. Tässä tapauksessa olisi kyse siitä, että henkilötietojen käsittelystä säädetään laissa. On syytä kiinnittää huomiota myös siihen, ettei henkilötunnusta ei tule merkitä tarpeettomasti henkilörekisterin perusteella tulostettuihin tai laadittuihin asiakirjoihin. Lisäksi muistutan, että valtiovarainministeriössä on ollut työryhmä suunnittelemassa henkilötunnuksen uudistamista. Työryhmän loppuraportti oli lausuntokierroksella keväällä 2020.

Hallituksen esityksen luonnoksen 15 §:ää koskevissa perusteluissa on todettu, ettei järjestysnumerorekisteriin tallennettaisi arkaluonteisia henkilötietoja. Ehdotetun säännöksen ja sen perusteluiden valossa näyttää siltä, ettei ko. rekisteriin tallennettaisi kuin hakijan nimi, henkilötunnus ja järjestysnumero. Mitä tahansa henkilötietoja onkaan suunnitteilla ko. rekisteriin tallennettavaksi, on syytä kiinnittää huomiota tietosuoja-asetuksessa säädettyyn minimointiperiaatteeseen (tietosuoja-asetuksen 5 art. 1.c), jonka mukaan henkilötietojen on oltava asianmukaisia ja olennaisia ja rajoitettuja siihen, mikä on tarpeellista suhteessa niihin tarkoituksiin, joita varten niitä käsitellään.

Yleistä henkilötietojen käsittelyä koskevasta lainsäädännöstä

Henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan EU:n yleistä tietosuoja-asetusta (EU) 2016/679. EU:n yleinen tietosuoja-asetus on EU:n säädös, joka on kaikilta osiltaan velvoittava ja jota sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa. Euroopan unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin lainsäädäntö on ensisijaista suhteessa kansallisiin säännöksiin oikeuskäytännössä määriteltyjen edellytysten mukaisesti. Tietosuoja-asetuksella suojellaan luonnollisten henkilöiden perusoikeuksia ja -vapauksia ja erityisesti heidän oikeuttaan henkilötietojen suojaan. Kansallinen tietosuojalaki (1050/2018) täsmentää ja täydentää yleistä tietosuoja-asetusta.

Perustuslain 10.1 §:n mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Perustuslakivaliokunnan mielestä tietosuoja-asetuksen yksityiskohtainen sääntely, jota tulkitaan ja sovelletaan EU:n perusoikeuskirjassa turvattujen oikeuksien

mukaisesti, muodostaa yleensä riittävän säännöspohjan myös perustuslain 10 §:ssä turvatun yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta (kts. PeVL 14/2018 vp).

Henkilötietojen suojan toteuttaminen tulisi Perustuslakivaliokunnan mukaan jatkossa ensisijaisesti taata yleisen tietosuojasetuksen ja kansallisen yleislain nojalla. Tähän liittyen tulisi välttää kansallisen erityislainsäädännön säätämistä sekä varata sellaisen säätäminen vain tilanteisiin, joissa se on yhtäältä sallittua tietosuojasetuksen kannalta ja toisaalta välttämätöntä henkilötietojen suojan toteuttamiseksi. Valiokunta kiinnittää erityistä huomiota sääntelytarpeeseen silloin, kun henkilötietoja käsittelee viranomainen. Valiokunnalla ei ole huomauttamista lähtökohtaan, jonka mukaan viranomaisen tehtävä ja toimivaltuudet tulee kuvata lainsäädännössä niin, että henkilötietojen käsittelyn oikeusperusta ja tarkoitus voidaan perustellusti siitä johtaa toiminnan tavoite huomioon ottaen (kts. PeVL 14/2018 vp sekä myös tietosuojasetuksen johdantokappale 45).

Valiokunnan käytännön mukaan sääntelyn selkeyteen on syytä kiinnittää erityistä huomiota perusoikeuskytkentäisessä sääntelyssä, joka koskee luonnollisia henkilöitä heidän tavanomaiseen elämäänsä kuuluvissa toiminnoissa (ks. PeVL 31/2017 vp, PeVL 45/2016 vp, s. 3 ja PeVL 41/2006 vp, s. 4/II).

Tietosuojavaltuutettu

Reijo Aarnio

Ylitarkastaja

Katja Ahola